

**Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos
2a klasės mokinio
Eriko Atstupėno**

Antrosios tarptautinės mokinių filosofijos konferencijos pranešimas

Mokykla šiandien: kaip išlikti žmogumi?

Darbo vadovė Vaida Garbštienė

Pasvalys, 2024

Turiny

Įvadas.....	3
Tiriamoji dalis.....	4
Mokykla šiandien: kaip išlikti žmogumi?.....	4
Žvėriškumas.....	4
Žmogiškumas.....	5
Išvados.....	6

Įvadas

Svarbiausias mūsų gyvenimo etapas – mokykla. Paauglystėje kuriame sau rėmus, kad užaugę galėtume juos užpildyti. Galima sakyti, kad tapimas žmogumi yra procesas. Bet tik gimę mes esame tyriausi, nepaveikti gyvenimo. Tad teisinga teigti, jog žmogumi netampame, bet esame, ir žmogus gali save prarasti. Iškyla klausimas: ar gyvenimas kuria žmogų, ar jį ardo? Ar mokykla mus papildo, ar priverčia kaupti tai, kas užima vietą kažko svarbesnio?

Mokykla šiandien: kaip išlikti žmogumi?

Žvėriškumas

Žmogus iš prigimties yra žvėriška būtybė, kurios svarbiausias tikslas yra išgyventi. Tokie yra visi gyvūnai, bet žmogus yra išskirtinis, nes mano esąs protingesnis, nes geba savo žvėriškumą numalšinti. Mes nelaikome savęs gyvūnais. Juk statome namus, dirbame. Bet tai daro ir kiti organizmai. Paukščiai suka lizdus, bitės gamina medų, ir net sakome, kad jos darbščios! Tai, ką vadiname savo išskirtinumais, aptinkame gamtoje. Mes taip pat mėgstame atskirti save nuo gamtos. Sakome, kad žmogus kenkia aplinkai, ir tai yra tiesa, bet gal aplinka kenkia sau? Mes juk esame gamtos dalis. Mes gimstame, kvėpuojame, žudome ir mirštame patys. Tai daro visos gamtos dalys, mes, žmonės, ne išimtis. Vienas dalykas, kuris išskiria mus iš gamtos, yra intelektas ir jo apibrėžimas. Vieninteliai Žemėje suteikiame problemų sprendimo pavadinimą. Nors, žinoma, delfino nepaklausi. Vadinasi, mūsų gebėjimas įvardyti ir užrašyti mus tolina nuo gamtos. Mes norime būti amžini, o gamta gyvena ciklais. Taip, gamta taip pat geba užrašyti. Joje aptinkame žymes, kaip kraterius, kurios mums gali pasakoti, kas įvyko. Galbūt tai tik dar vienas bruožas, kuris išskiria mus.

Mes klausomės. Mes norime žinoti. Pats geriausias laikas mokytis yra vaikystė. Suaugusiam gali atrodyti, kad vaikai retai kažką prisimena, bet jie prisimena viską, pastebi labai daug. Vaikų mintyse labai lengva palikti pėdsakus, todėl šio amžiaus būdami lankome mokyklą. Mums sako, kad mokomės, jog taptume žmonėmis. Mokomės ir kuriame savo rėmus. Šiomis dienomis labai daug mokinių nemėgsta mokyklas, bet negalima jų kaltinti. Jie jaučiasi kaustomi, nes mokosi, ką privalo žinoti, o ne to, kas jiems įdomu. Gal tie rėmai mus ir kausto? Gal nereikia tų rėmų, o geriau būtų leisti savo asmenybei išsiliesti? Galima sakyti, kad be rėmų subyrėtume, bet reikia įsivaizduoti kitaip. Žinoma, sugrius tavo architektūra, jei rėmus nuimsi nuo vertikalaus statinio, bet jei dėlioji detales ant plokštumos, be rėmų gali labiau išsiplėsti ir daugiau pasiekti. Mokykloje nerimaujame dėl savo rėmų, nežinome, kokia spalva juos dažyti – kuo norime būti. Bet nereikia savęs kaustyti. Mūsų gyvenimas privalo būti nepastovus ir turime prisiminti, kad vis dėlto esame alsuojantys gyvūnai, pavargę nuo noro būti išskirtiniais.

Žmogiškumas

Mokykloje keičiame savo žmogiškumą į žmoniškumą. Žmogiškumas yra mūsų fiziniai bruožai ir gamtos dovanotas žvėriškumas, o žmoniškumas apibrėžia mūsų elgesį ir manieras. Gimstame pilni žmogiškumo. Ropojame, skleidžiame keistus garsus, dedame viską į burną, nes tame mūsų gyvenimo laikotarpyje liežuvis daugiau pasako mums, negu kitiems. Kai augame, pamažu suprantame, kad toks elgesys nėra priimamas visuomenėje. Suprantame, kad reikia elgtis žmoniškai, o ne žmogiškai. Reikia būti ne tik žmogumi, bet asmeniu. Mokykloje mokomės labai svarbių dalykų. Mokomės kalbėti, mandagiai ir kultūringai elgtis. Atrodo, kad šioms vertybėms nėra skirtų pamokų, bet šiuos įgūdžius ugdome kiekvieną dieną, kai bendraujame su kitais. Būdami paaugliai mes norime šėlti ir maištauti, bet toks elgesys yra smerkiamas. Kuris iš tikrųjų yra blogai: maištavimas ar jo smerkimas? Kuris yra „normalus“? Galima teigti, kad nieko normalaus nėra. Arba viskas yra normalu. Jeigu tai yra įmanoma, vadinasi, kad tai gali įvykti ir yra normalu. Vėl grįžtame prie žvėriškumo. Kodėl mūsų gamtinė prigimtis yra nenormali? Kodėl mes nenorime būti gamtos dalimi? Visa tai suprasti yra labai sunku, nes galima sakyti, kad visa tai, ką daro žmogus, ir yra gamtiška. Mūsų pastatai, rūbai ir technologijos – gamtiniai dalykai, nes esame gyvūnai ir ne vieninteliai, kurie stato būstus ar naudoja įrankius. Kas yra žmoniškumas? Ar kiti organizmai turi atitinkančias sąvokas, pvz., „paukštiškumas“? Žmogus yra paklaida. Mes kaip bitės. Mes darbininkai. Šitai buvo nuspręsta prieš mums gimstant, bet kitaip nei bitės, mes tam prieštaraujame. Dabar mokyklos atmosfera nėra džiuginanti, daug mokinių yra nepatenkinti mokyklos sistema. Jie privalo skirti didelę dalį savo laiko tam, kas jiems nėra prioritetas. Dabartinės technologijos ir socialiniai tinklai yra pasiekiami visų. Ir labai lengvai sklinda mintis, kad žmogus nėra skirtas šiam visuomeniniam gyvenimui, kad žmogus neprivalo mokytis ir dirbti, kad žmogus neprivalo gyventi. Tai galbūt tiesa, bet tapome per daug protingi, todėl mums reikėjo sukurti šias sistemas, kurios mus formuoja, keičia žmogiškumą į žmoniškumą. Ar yra išeitis, kokia nors pusiausvyra tarp jų? Jei nori išlikti žmogumi, tenkink savo norus, bet nenorėk tenkinti. Neapsimesk esąs kažkuo kitu. Tu privalai išlikti orus – jautrus, piktas, liūdnas. Ir tik tada būsi laimingas. Nepasiduok kitų įtakai ir vertink save kaip tokį pat svarbų, kaip kiekvieną iš mūsų. Pripažink, kad tu nesi įspūdingas, ir kad tai turi pripažinti kiti. Neprivalai pakeisti pasaulio, kaip iš tavęs yra tikimasi. Tu vienintelis gali spręsti, kaip paveiksi save ir kitus.

Išvados

Žmogumi netampama, o gimstama. Ir šį žmogiškumą galima prarasti. Mes esame neatsiejami nuo gamtos. Viskas, ką turime ir galime yra aptinkama gamtoje. Bet žmogus išsiskiria savo noru išsiskirti. Mums buvo duotas pasaulis, o mes bandome kurti naują. O gal buvome duoti pasauliui? Klausimų uždavinėjimas, tikriausiai, ir yra būdingiausia žmogaus savybė. Mes esame smalsūs ir kaip skausmą bandome tai numalšinti. Iki numalšinimo einame taip toli, kad pradedame kurti ir teorizuoti, nes tiesiog norime atsakymų. Mums yra sakoma, kad privalome išlikti savimi, bet kas mes išvis esame? Kaip išlikti savimi, kai nežinai kas esi? Atsakymo į šį klausimą, turbūt, niekada nesužinosime. Mūsų vardai tik garsai, kurių link sukame galvas. Reikia žiūrėti į ne tai, kas esame, o kokie esame.